

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Розвиток доктрини інформаційного права та інформаційної безпеки»

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 081 «Право»

Галузь знань 08 «Право»

Рік навчання __1__, семестр __2__

Форма навчання - денна

Кількість кредитів ЄКТС - 5

Мова викладання - українська__

Лектор курсу

Артеменко Олена Вікторівна, доцентка кафедри адміністративного та фінансового права, кандидатка юридичних наук, доцентка

Контактна інформація лектора (e-mail)

(067)309-69-13 (Viber)

artemenko_o@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Розвиток доктрини інформаційного права та інформаційної безпеки» : полягає у формуванні знань про становлення і розвиток наукових поглядів на основні інституту інформаційного права, сучасні наукові концепції щодо предмета, методу та системи, основних засобів (в рамках інструментальної теорії права) інформаційного права та інформаційної безпеки. Сучасна теорія інформаційного права України має зосередитися на виробленні нової доктрини інформаційного права та інформаційної безпеки, визначенні концептуальних напрямів розвитку інформаційного права, інформаційної безпеки та головних аспектів такої доктрини. Належне засвоєння основних правових засад становлення і розвитку наукових поглядів на основні інституту інформаційного права, сучасні наукові концепції щодо предмета, методу та системи, основних засобів (в рамках інструментальної теорії права) інформаційного права та інформаційної безпеки є обов'язковою умовою для становлення майбутньої фахівця третього освітньо-наукового рівня та підвищення його фаховості.

Завданням навчальної дисципліни є вивчити великий за обсягом і динамічністю матеріал з інформаційного права та законодавства.

Ознайомити здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня із історією виникнення інформаційної галузі юридичної науки, права і законодавства, сучасною доктриною інформаційного права та інформаційної безпеки.

Розглянути окремі положення інститутів вітчизняного інформаційного права.

Вивчити основи державної політики у сфері інформаційної безпеки.

Визначити перспективи розвитку інформаційного права та інформаційної безпеки в умовах сьогодення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати конституційно - правові засади реалізації права громадян на отримання інформації;

види інформації та її джерела;

організаційно - правові основи забезпечення інформаційної безпеки;

особливості регулювання інформаційних відносин в різних сферах;

питання здійснення правового регулювання інформації у сфері права інтелектуальної власності;

особливості здійснення інформаційної політики країнами Європи.

вміти застосовувати законодавство щодо порядку отримання інформації; застосувати правові методи попередження та припинення порушень законодавства про отримання та передачу інформації; визначити правомочність суб'єктів на отримання або передачу інформації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в галузі права.

Загальні:

ЗК 2.1. Здатність ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження, що приводять до отримання нових знань у сфері правничої науки;

Фахові:

ФК 3.1. Здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу;

ФК 3.2. Набуття глибоких, обґрунтованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної сфері дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної сфери дослідження;

Спеціальні:

СК 4.3. Здатність кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в конкретних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;

СК 4.6. Здатність здійснювати статистичний аналіз інформації з різних джерел, документів для вирішення завдань наукового дослідження;

СК 4.7. Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів;

Загальні компетентності:

здатність ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження, що приводять до отримання нових знань у сфері правничої науки.

Фахові компетентності:

здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу;

набуття глибоких, обґрунтованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної сфері дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної сфери дослідження.

Спеціальні компетентності:

здатність кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в конкретних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;

здатність здійснювати статистичний аналіз інформації з різних джерел, документів для вирішення завдань наукового дослідження;

здатність розробляти проекти нормативно-правових актів.

Програмні результати навчання:

визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;

оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему яка може виникнути під час використання секретної інформації;

використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;

вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію та використовувати в мережі Internet.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Тема 1 <i>Наука інформаційного права України</i>	2/2	1. Знати поняття «наука інформаційного права». 2. Розуміти концепції верховенства права та елементи верховенства права.	Практичні завдання: Підготувати есе, в якому розкрити власний науковий підхід до науки інформаційного права Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема 2 <i>Загальна характеристика доктрини інформаційної безпеки України</i>	2/2	Знати Поняття, ознаки, предмет та методи доктрини інформаційного права. Становлення інформаційного суспільства в світі та Україні. 2. Розуміти поняття, сутність та ознаки інформаційної безпеки.	Практичні завдання: підготувати есе, в якому розкрити власний підхід до подальшого розвитку доктрини інформаційної безпеки України. Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали

<p>Тема 3 <i>Доктринальні проблеми інформаційного права України</i></p>	<p>4/4</p>	<p>1.Знати законодавчу техніку, юридичну термінологію. 2.Вміти розрізняти види юридичних термінів. 3. Використовувати правила законодавчої стилістики.</p>	<p>Практичні завдання: Підготувати есе, в якому розкрити основні проблеми інформаційного права України</p> <p>Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем</p>	<p>1. Аудиторна робота – 5 балів</p> <p>2. Практичні завдання – 2 бали</p> <p>3. Самостійна робота – 3 бали</p>
<p>Тема 4 <i>Основи державної інформаційної політики у сфері інформаційної безпеки України</i></p>	<p>2/2</p>	<p>1.Знати основи інформаційної політики у сфері інформаційної безпеки України. 2.Розуміти основні напрями розвитку інформаційної політики України.</p>	<p>Практичні завдання: Підготувати есе, в якому напрями розвитку інформаційної політики України</p> <p>Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем</p>	<p>1. Аудиторна робота – 5 балів</p> <p>2. Практичні завдання – 2 бали</p> <p>3. Самостійна робота – 3 бали</p>
<p>Тема 5 <i>Суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки.</i></p>	<p>4/4</p>	<p>1. Знати права та обов'язки суб'єктів які забезпечують інформаційну безпеку</p>	<p>Практичні завдання: Підготувати есе, в якому розкрити стан забезпечення верховенства права в Україні.</p> <p>Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем</p>	<p>1. Аудиторна робота – 5 балів</p> <p>2. Практичні завдання – 2 бали</p> <p>3. Самостійна робота – 3 бали</p>
<p>Тема 6 <i>Механізм забезпечення інформаційної безпеки</i></p>	<p>4/4</p>	<p>1.Володіти знаннями про реалізацію механізму забезпечення інформаційної безпеки. 2. Значення людського фактору в організації інформаційної безпеки.</p>	<p>Практичні завдання: Підготувати есе, в якому запропонувати власний підхід механізму реалізації інформаційної безпеки</p> <p>Самостійна робота: написати реферат на одну із заданих тем</p>	<p>1. Аудиторна робота – 5 балів</p> <p>2. Практичні завдання – 2 бали</p> <p>3. Самостійна робота – 3 бали</p>

<p>Тема 7 Громадський контроль та державно-громадське партнерство у сфері реалізації державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки</p>	<p>2/2</p>	<p>1.Знати суб'єктів реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки 2.Вміти аналізувати правничий матеріал, використовуючи різні джерела в галузі інформаційної політики та інформаційної безпеки.</p>	<p>Практичні завдання: Підготувати есе особливості дотримання прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Самостійна робота: Охарактеризувати взаємозв'язок об'єктів, суб'єктів авторського права та об'єктів, суб'єктів інформаційних відносин.</p>	<p>1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали</p>
<p>Тема 8 Проблеми та перспективи розвитку нових інститутів та підгалузей інформаційного права</p>	<p>2/2</p>	<p>1. Визначати: Поняття та основні характеристики кіберпростору, Електронна комерція. 2. Знати суб'єктів правовідносин у сфері електронної комерції та їх правовий статус. Умови здійснення електронної комерції.</p>	<p>Практичні завдання: Вияснити яка кількість правопорушень у сфері електронної комерції була зафіксована протягом 2015-2021 р.р. Завдання для самостійної роботи: Підготуйте доповідь на одну з заданих тем.</p>	<p>1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали</p>
<p>Тема 9 Проблеми інформативно-комунікативної діяльності органів влади</p>	<p>4/4</p>	<p>Знати нормативно-правове підґрунтя інформаційно-комунікаційної діяльності органів правосуддя. Особливості інформаційного забезпечення інформаційно-комунікативної діяльності у Вищій раді правосуддя</p>	<p>Практичні завдання:Підготуйте виступ на тему: «Інформаційно-комунікаційна діяльність як важливий атрибут діяльності органів державної влади в сучасних умовах» Завдання для самостійної роботи: Проаналізувати інформаційно-аналітичний звіт про діяльність Вищої ради правосуддя у 2020 році</p>	<p>1. Аудиторна робота – 10 балів 2. Практичні завдання – 4 бали 3. Самостійна робота – 6 бали</p>

Тема 10. Концептуальні засади розвитку юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційному праві	4/4	Знати: Кримінально-правовий захист та охорону суспільних інформаційних відносин. Поняття кіберзлочинності, особливості її здійснення.	Практичні завдання: Підготуйте есе особливості кіберзлочинів в юридичній науці Завдання для самостійної роботи: Проаналізувати статистику видів кіберзлочинів	1. Аудиторна робота – 10 балів 2. Практичні завдання – 4 бали 3. Самостійна робота – 6 бали
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт, заліку та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, доповіді повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Дотримання академічної доброчесності студентами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Калюжний Р. А. Структура науки і навчальної дисципліни “Інформаційне право” / Калюжний Р. А., Хахановський В. Г., Цимбалюк В. С. // “Правова інформатика”, № 1 / 2013. – К.: НДЦП АПН України, 2013. – С. 22-25.
2. Литвин Н.А. Інформаційне суспільство як головний пріоритет перспективного розвитку держави / Н.А. Литвин // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”. Зб. наук. праць. Серія: Юридичні науки. - Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. – № 3. – С. 36-40.
3. Правова доктрина України: у 5 т. – Х.: Право, 2013. – Т.2: Публічно-правова доктрина України/ Ю.П. Битяк, Ю.Г. Барабаш, М.П. Кучерявенко та ін.; за заг.ред.Ю.П. Битяка. – 864с.

4. Тарасенко Р.Б. Інформаційне право: Навчально-методичний посібник / МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. – 512 с.
5. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики) : [моногр.] / Цимбалюк В. С. — К. : Освіта України, 2010. — 388 с.
6. Хахановський В. Г., Шевчук Р. М. Зміст поняття “інформація” у правовій науці та в чинному законодавстві України // Науковий вісник КНУВС, № 2, 2013. – К., КНУВС, 2013. – С. 65–72.
7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // ВВР, 2003, № 36, ст. 275
8. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV // ВВР, 2003, № 36, ст. 276;
9. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // ВВР, 1998, № 27-28;
10. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV // ВВР, 2004, № 12, ст. 155;
11. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // ВВР, 1992, № 48, ст. 650.
12. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 31 травня 2005 року № 2594-IV // ВВР, 2005, № 26, ст. 347;
13. Основи інформаційного права України / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.; За ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника., Навч. посіб. — К.: Знання, 2004. — 274 с.
14. Міжнародне інформаційне право: Навчальний посібник/ За аг. ред. Шишка О. Р., Мавліханова Р. В., Чеботарьова Ю. А., Батарська О. Ф., Рижкова Є. Ю. - Макіївський екон-гум ін.-т. – Донецьк: Дмитренко Л. Р. , 2011. - 320 с.
15. Виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються у сфері інформаційних технологій: Наук.-практ. посіб. / Б.В. Романюк, В.Д. Гавловський, М.В. Гуцалюк, В.М. Бутузов. – К.: Вид-во. Паливода А.В., 2004. – 144 с;
16. Інформаційне право: навч.посібн. Артеменко О. Улютіна О. - Київ: Прінтеко, 2020. – 102с.

Допоміжна:

1. Артеменко О.В., Бідонько Р.В. "Кіберполіція України. Організація діяльності та перспективи розвитку". - Право і суспільство. 1 ч. 2 - 2017 С. 116-119 Index Copernicus (Республіка Польща)
2. Артеменко Е.В. Актуальные вопросы государственной информационной политики по обеспечению информационной безопасности украины/ артеменко е.в. Жорновий В.С.//Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» Серія: «Юридичні науки» // № 2 (7), 2018 <https://dio.org/10.25313/2520-2308-2018-32>
3. Артеменко О.В. Поняття екологічної інформації: проблеми законодавчого тлумачення. – Право. Людина. Довкілля. 10(2), 2019 С. 54-59
4. Климентьев О. П. Поняття та сутність інформаційної функції / О. П. Климентьев // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки. — Херсон, 2014. — Вип. 1, т. 2. — С. 144—149.
5. Климентьев О. П. Зміст та структура інформаційних правовідносин / О. П. Климентьев, Д. О. Перов // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Юриспруденція. — Одеса, 2013. — № 6—3. — Т. 1. — С. 80—83.
6. Климентьев О. П. Інформаційна взаємодія як прояв інформаційної функції / О. П. Климентьев // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. : Право. — Ужгород, 2014. — Вип. 25. — С. 154—158.
7. Климентьев О. П. Поняття та сутність інформаційної функції / О. П. Климентьев // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки. — Херсон, 2014. — Вип. 1, т. 2. — С. 144—149.
8. Крупчан О. Д. Органи виконавчої влади: питання компетенції : монографія /

О. Д. Крупчан ; Київ. нац. екон. ун-т ім. Гетьмана, НАПрН України, НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України. – Київ : КНЕУ, 2012. – 255 с.

9. Кузніченко С. О. Адміністративно-правовий режим воєнного стану : монографія / С. О. Кузніченко ; НЮУ ім. Ярослава Мудрого". – Харків : Право, 2014. – 232 с.

10. Ліпкан В. А. Консолідація інформаційного законодавства України : [моногр.] / В. А. Ліпкан, М. І. Дімчогло ; за заг. ред. В. А. Ліпкана. — К. : О. С. Ліпкан, 2014. — 416 с.

11. Ліпкан В. А. Інкорпорація інформаційного законодавства України : [моногр.] / В. А. Ліпкан, К. П. Череповський ; за заг. ред. В. А. Ліпкана. — К. : О. С. Ліпкан, 2014. — 408 с.

12. Ліпкан В. А. Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом : [моногр.] / В. А. Ліпкан, В. Ю. Баскаков ; за заг. ред. В. А. Ліпкана. — К. : О. С. Ліпкан, 2013. — 344 с.

13. Литвин Н.А. Оцінка стану інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності в податкових органах України / Литвин Н.А., Семир'янов Д.Я., Долгий О.А. // Дніпропетровськ, Академія митної служби України. – 2012. - № 2(7). – С. 62-66.

14. Литвин Н.А. Інформаційні відносини в податковій сфері / Литвин Н.А., Шапка А.В. // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – Ірпінь, 2013. – № 4(63). – С. 54-59.

15. Литвин Н.А. Правове забезпечення інформаційної політики України в сучасних умовах / О.В. Литвин, Н.А. Литвин // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – Ірпінь, 2015. – № 1(68). – С. 74-80.

16. Литвин Н.А. Деякі особливості застосування інформаційних ресурсів органами Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс] / Н.А. Литвин // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 2. – С. 144-146. Режим доступу до журн. : <http://www.pap.in.ua/>

17. Литвин Н.А. Деякі аспекти інформаційного забезпечення діяльності митних органів / Н.А. Литвин // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”. Зб. наук. праць. Серія: Юридичні науки. - Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. – № 2. – С. 74-80.

18. Литвин Н.А. Окремі проблемні питання інформаційного забезпечення органів Державної фіскальної служби України / Н.А. Литвин // АУСПІЦІЯ: міжнародне чесько-українське науково-теоретичне видання. – Прага, 2016. – С. 30-35.

19. Литвин Н.А. Інформаційне забезпечення протидії корупції в діяльності органів Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс] / Н.А. Литвин // «Юридичний науковий електронний журнал». Журнал включено до міжнародної наукометричної бази [Index Copernicus International \(Республіка Польща\)](http://www.indexcopernicus.org/) – № 1. – 2017. – С. 93-95. Режим доступу до журн. : <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=66>

20. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення : із змінами та допов. станом на 10 верес. 2013 р. / під ред.: Р. А. Калюжного, М. І. Іншина, І. М. Шопіної. – Вид. 5-те. – К. : Правова єдність : Алерта, 2013. – 976 с.

21. Присяжнюк А. Й. Організаційно-правові засади державного контролю у сфері виконавчої влади : монографія / А. Й. Присяжнюк ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : Золота миля, 2012. – 398 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет:

1. Вищий адміністративний суд України - www.vasu.gov.ua/
2. Законодавство України - <http://zakonrada.gov.ua>

3. Єдиний державний реєстр судових рішень - www.reyestr.court.gov.ua/
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>
5. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
6. Урядовий портал - www.kmu.gov.ua/

Міжнародні видання:

1. Global Information Technology Report 2016 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analityka/reytyngovi-ocinky-ukrayiny-za-indeksom-merzhevoyi-gotovnosti-2016>
2. Douglas, R., & Head, M. Douglas and Jones's Administrative Law (7th ed.). Sydney, N.S.W.: Federation Press, 2014. – 884 p.
3. Peter Leyland, Gordon Anthony Textbook on Administrative Law. - Oxford University Press, 2016 - 516
4. Farber, Daniel A. and Joseph O'Connell, Anne, The Lost World of Administrative Law (February 13, 2014). 92 Texas Law Review 1137 (2014); UC Berkeley Public Law Research Paper No. 2395276.
5. Keith Werhan Principles of Administrative Law, 2d (Concise Hornbook Series). - West Academic, 2014 г. - 440 p.
6. Daniel Freund, Alistair Price On the legal effects of unlawful administrative action / Daniel Freund, Alistair Price // South African Law Journal. – 2017. - Volume 134 Number 1. - p. 184 – 208.
7. Adrian Vermeule Rationally Arbitrary Decisions in Administrative Law / Adrian Vermeule // The Journal of Legal Studies. – 2015. - № 2. – P. 475-507.
8. Bojan Bugaric Administrative Law Developments in Post-Communist Slovenia: Between West European Ideals and East European Reality // European Public Law. – 2016. -№ 22 . - Issue 1. - pp. 25–48
9. Cook, Katherine. Recent developments in administrative law [online]. AIAL Forum, No. 83, Apr 2016: 1-10.
10. Ochendowski E. Prawo administracyjne, czesc ogolna / Ochendowski E. – Torun, 2001. – 480 s.